



**R.P. Ioannis De Lvgo Hispalensis, É Societate Iesv, Jn
Collegio Romano Eivsdem Societatis Olim Theologiae
Professoris, nunc S. R. E. Cardinalis, Dispvtaiones
Scholasticae, & Morales, De virtute, & ...**

Lugo, Juan de

Lvgdvni, 1666

IV. Vtrùm Indulgentiæ nunquam, nisi ex thesauro, concedantur: vel è
contra, thesaurus non nisi per Indulgentias dispensetur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82358](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82358)

ipse modo non sit in statu quod premium, vel remunerationem condignam aliquam possit recipere; quia omnem dignitatem per peccatum, & condemnationem perdidit. Ideo Pontifex in illis verbis, Electionem solum meminit: quia loquebatur potissimum de thesauro ex defunctorum meritis constante: non tamen exclusit, quod aliqua etiam satisfactiones reproborum viventium in eo reperiantur, qui adhuc in gratia perseverant.

SECTIO IV.

Verum Indulgentia nunquam, nisi ex thesauro, concedatur; vel contra thesaurum, non nisi per Indulgentias dispensetur.

48. EX dictis inferitur primò resolutio alterius dubij, an Indulgentia aliquando concedatur aliter, quam ex thesauro prædicto. Aliqui enim agnoscunt in Pontifice potestatem ad utrumque; scilicet, ad remittendam immediatè poenam, sicut potest ex causa dispensare in voto, aut remittere poenam aliquam ecclesiasticam in foro externo, absque applicatione thesauri; & potestatem etiam ad soluendum ex thesauro pro debito poenæ; & aliquando hoc, aliquando illo modo indulgentias concedit, frequenter tamen utroque simul. Ita docuit Medina de indulgentiis, disputat. 8. præsertim cap. 40. 41. & 42.

Hæc tamen sententia est contra communem Theologorum, qui docent, semper procedere ex thesauro dispensatione, & applicatione, Indulgentiæ concessionem, cum S. Thoma in 4. disp. 20. q. 1. art. 3. quæstionem. 1. ad 3. & alios, quos refert, & sequitur Suarez disp. 51. sect. 3. n. 3. Et quidem, si sermo sit de thesauro, prout saltem continet Christi merita, negari non potest, necessarium semper illum esse ad indulgentiæ concessionem, cum enim nullum beneficium nobis concedatur in ordine ad animæ salutem nisi per Iesum Christi merita; consequens est, ut & potestas illa Pontifici concessa, & ipsa poenæ remissio ab eo facta inniti debeat meritis Christi, quorum intuitu illa omnia rata habentur à Deo.

49. Rursus, loquendo de eodem thesauro, prout continet etiam Christi satisfactionem, quatenus hæc formaliter distinguntur à meritis, dicendum videtur, non posse indulgentias concedi sine eius applicatione. Quamvis enim merita Christi propter suum valorem infinitum sufficerent ad abstinendam nostram salutem per modum meriti condigni; cum tamen Christus de facto non solum meruit, sed etiam satisfecerit, oportebat, ut eius opera concurrerent, non solum ut meritoria, sed etiam ut satisfactoria ad eos effectus, qui sunt proprii satisfactionis. Primò, quia aliquoquin satisfactiones Christi, ut tales sunt, manerent otiosæ, inutiles, & sine ullo effectu: quod cum Deus neque in Sanctorum satisfactionibus superfluis fieri velit, & idè earum intuitu aliorum poenarum condonet per Indulgentias, ut diximus; multò minus de Christi satisfactionibus dicendum esset, quod quidem ex aliquo capite magis debebat in satisfactione caueri, quam in merito. Quia meritum Christi poterat ipsi utile esse cum aliqua sibi meruerit: satisfactio verò ipsi Christo nihil prodesse poterat in ordine ad se, cum nec pro culpa, nec pro poenâ propria posset satisfacere, atque ad eò multò magis otiosa, & inutilis esset satisfactio, si nobis non applicarentur, quam meritum.

50. Secundò, quia congruentius est, & iuxta divinam providentiæ usum, ut effectus, quoad fieri possit, procedant ex causis, ut vniuocis, vel eiusdem or-

dinis: quando ergo agitur de remittendo poenæ debito, oportebat, cum id fieri posset quod fieret per applicationem poenæ, & satisfactionis, ut sic vnius satisfactionis, & poenæ debitum congruentius tolleretur per alterius poenæ solutionem, & satisfactionem.

Tertiò, quia hunc etiam modum exigit diuina iustitia, ut licet ex parte peccatoris gratis ei remittatur poenâ; diuinâ tamen iustitiæ satisfiat per condignam satisfactionem: ut sic & misericordia, & iustitia Dei in hoc opere, sicut in cæteris, respiciantur: satisfiat autem iustitiæ melius applicando satisfactionem, quam sola merita Christi: quia, quando propter merita remittitur poenâ, vere fit remissio; hoc enim obinet merita ut remittatur poenâ: quando verò offertur satisfactio condigna, aliena, licet nobis dicatur remitti, quia nos nihil soluimus, verè tamen non remittitur, sed redimitur poenâ oblato pretio aequali: hoc autem magis congruit iustitiæ diuinæ, ut peccata non maneant impunita.

Quartò, hoc ipsum colligitur ex verbis Pontificum, qui hanc Indulgentiæ concessionem appellare solent solutionem, & dispensationem thesauri; dispensare enim, & soluere, ut Medina etiam faceret, non significat gratuitam remissionem, sed solutionem pretij: non ergo sit pro sola materia; sed per satisfactionem etiam Christi: nam merita non excludunt veram remissionem, ut vidimus.

Hinc infero primò, hoc ipsum dicendum esse, quando per Sacramenta fit remissio poenæ ex opere operato, ad hunc effectum non solum concurrere Christi merita, sed etiam eius satisfactiones, ut effectus ille fiat per causam magis proportionatam, & propter alias rationes adductas. Vnde in Paludan. in 4. distinct. 10. quæst. 4. distinguit quoad hoc inter Baptismum, & Pœnitentiam; ut in Sacramento Baptismi applicaretur satisfactio Christi & ad remissionem peccati originalis: at in Sacramento pœnitentiæ non applicaretur satisfactio, sed meritum Christi ad remissionem peccati actualis. Quod sine fundamento asseritur, & contra rationem: quia in utroque casu suppletur satisfactio nostra pro utroque peccato, quam exhibere non possumus: ergo debet suppleri per satisfactionem Christi, quæ, cum sit satisfactio infiniti valoris, poterit acceptari, & pro culpa, & pro poenâ per modum satisfactionis; & tam pro culpa actuali, quam pro originali. Vnde non solum in Sacramentis, sed etiam extra illa, quoties nobis remittitur culpa, siue mortalis, siue venialis, siue satisfactione condigna ex parte nostra, debet propter eandem rationem, applicari non solum meritum, sed etiam satisfactio Christi. Quando verò homo iustus per condignam satisfactionem satisfacit pro debito aliquo poenæ temporalis, licet debeant applicari Christi merita, non solum antecedenter, ut conferatur gratia efficax ad illud opus bonum, sed etiam consequenter, ut satisfactio acceptetur à Deo; non tamen video, ad quid debeat tunc applicari satisfactio Christi, posita iam satisfactione condigna hominis iusti: quia cum hæc sit solutio condigna, & æquivalens; non oportet applicare aliam solutionem, nisi velis soluere supra condignum, sed solum petere, quod acceptetur ista solutio. Sicut, si velles emere equum à Ioanne pretio iusto, posses vii opera Petri, ut obtineret à Ioanne, quod vellet acceptare pretium pro equo: non tamen debere Petrus offerre aliquid pretij ex parte sua ultra pretium iustum, quod tu offers, alioquin iam daretur pretium supra iustum. Sic in presenti videntur applicari merita Christi, ut ob-

B B b 4 tineatur

tineatur acceptatio nostrae solutionis condignae, quam posset Deus non acceptare, ut vidimus *disp. 2. 5.* non tamen oportet augere pretium, applicando satisfactionem Christi, si pretium nostrum condignum est.

52.
Applicatur
semper satisfactio in thesauro contenta.

Infero secundo, nunquam Indulgentiam concedi, nisi per applicationem satisfactionis in thesauro contentae. Primo, quia rationes *supra* posita vniuersales sunt, & vniuersaliter probant, nunquam Deum remittere poenam sine applicatione solutionis condignae, saltem alienae, quoties id fieri potest. Secundo, quia Pontifices vniuersaliter videntur loqui, dum Indulgentiae concessionem appellant dispensationem thesauri, quod solutionem pretij significat: nam licet aliquando vrantur verbo *absoluerunt*, & *absolutionis*, quod videtur significare condonationem sine respectu ad pretium, illam tamen ipsam absolutionem alibi dicunt fieri per dispensationem thesauri. Sic enim Clemens V. *in dist. Extravag. Vniuersalis* dixit, Christum commississe Petro, & eius successoribus dispensationem thesauri; quam potestatem cum agnosceret suus praedecessor Bonifacius VIII. dixit, se thesaurum aperuisse, & concessisse plenissimam Indulgentiam: quam tamen ipse Bonifacius *in Extravag. Antiquorum*, per modum absolutionis concessit. Vnde Sixtus V. *in Extravag. Quemadmodum* eandem Indulgentiam, quam Clemens VI. ex apertione thesauri concesserat, renouat, & ad breuius tempus reducit sub nomine *remissionis*. Et Leo X. in illa Bulla ad Caiet. dixit, *per indulgentias thesaurum dispensari, vel per modum absolutionis Indulgentiam conferendo, vel per modum suffragij in alios transferendo*. Vbi utrumque modum concessionis dicit continere distributionem thesauri. Constat ergo, sicut semper Indulgentia conceditur dispensando thesaurum, & soluendo pretium, ut ex praedictis Pontificum testimoniis colligitur; sic semper fieri applicando satisfactiones in thesauro contentas, sine quibus pretium solui non posset.

33.

Dices primo, absolueret condonare, & remittere: ergo quando Papa concedit Indulgentiam absolueret, seu per modum remissionis, non soluit pretium ex thesauro. Respondetur, illam eandem esse remissionem ex parte nostra, quia sine villo nostro pretio fit, & simul esse solutionem in ordine ad Deum: utrumque enim dixit, Tridentinum *sess. 14. cap. 6.* coniungi in absolutione Sacramentali, ut sit dispensatio alicuius beneficii & absolutio etiam, & remissio peccati. Ideo Pontifices indifferenter usurpant absolutionis nomen, remissionis, dispensationis, solutionis, &c. in concessione Indulgentiae, ut dictum est.

Dices secundo: Si Indulgentia sit ex thesauro, ut continet Christi satisfactionem: ergo non fit ex thesauro, ut continet Christi merita ad quid enim requiruntur merita, si absoluitur eodignè oblatio pretio infinitae satisfactionis Christi? Respondetur merita etiam Christi conducere, ut Deus acceptet satisfactionem Christi pro debito nostro, cum posset illam non acceptare, sed exigere poenam ab ipsomet debitore: Christus tamen meruit, ut Deus acceptaret alienam satisfactionem, cum hoc ipsum beneficium Dei sit, & omnia Dei beneficia ad nostram salutem pertinentia proueniant ex meritis eiusdem Christi.

54.
An semper applicentur satisfactiones Sanctorum.

Maiores difficultates esse potest de eodem thesauro, prout continet satisfactionem Sanctorum. Et quidem certum est, non esse necessarium ad valorem Indulgentiae, cum semper remaneat infinitus valor satisfactionem Christi: quare, licet contingeret, exhaustum esse omnino thesaurum, quoad San-

ctorum satisfactiones; adhuc eandem efficaciam, & fructum afferret Indulgentia legitime concessa. An vero de facto semper dispensetur thesaurus; etiam prout continet Sanctorum satisfactiones, quoties Indulgentia conceditur; P. Suarez *sess. 1. num. 7.* dicit, id pendere ex intentione concedentis Indulgentiam. Quod tamen mihi difficile apparet: nam, licet Pontifici data sit clavis thesauri; non videtur data distributio ita libera, ut possit, nunc ex hac parte thesauri concedere, nunc illa alioquin posset etiam nunc ex satisfactione Sancti Francisci concedere Indulgentias, nunc ex satisfactione Sancti Ioannis, & sic de aliis: quam tamen facultatem nunquam in se agnouerunt Pontifices; nec expedire videtur eius concessio. Cum enim ipsi non possint scire, quis, vel quoram partem habeat in thesauro, positi quippe multi Sancti in eo nihil habere, non possent vilitate distribuere partem correspondentem tali Sancto, imò frequenter exponerentur periculo errandi, & concedendi Indulgentias inutiles, frustra ergo, & non sine in commodo concessa fuisset talis facultas, sed sufficit facultas distribuendi ex thesauro, Deo approbante, & sumente partem, quam vult.

Est autem verisimile, Deum ita disponere thesauri distributionem, ut in fine mundi omnes satisfactiones Sanctorum superfluae, quae in illo continentur, suum effectum adequatum habuerint.

Cum enim ratio reponendi eas in thesauro, & distribuendi per Indulgentias sit, ut diximus, ne satisfactiones illae superabundantes maneat sine effectu, & remuneratione sibi proportionata, congruum videtur diuina providentia, ut omnes, cum id facile fieri possit, habeant suum effectum, & remunerationem completam, ne maneat, quoad illam saltem partem, sine effectu, & remuneratione condigna; satisfactiones autem Christi, cum nunquam possint habere effectum condignum adequatè, satis est, quod habeant partialem. An vero semper in omni Indulgentia Deus acceptet thesaurum, prout continet etiam Sanctorum satisfactiones, incertum est. Verisimile tamen est, ita fieri; quia, cum Christus voluerit Sanctos honorare, admittendo eos ad suum consortium in hac penae remissione operanda, magis videtur ad eorum honorem pertinere, si nunquam eorum consortium in eiusmodi effectu reiciat: atque ita videtur Pontifices, indefinite loqui de satisfactionibus Sanctorum, quando de Indulgentiae concessionibus sermo est.

Restat nunc vltimum punctum, an de contra thesaurus non nisi per indulgentias dispensetur. De quo breuiter dicendum est, satisfactiones Christi in thesauro contentas dispensari etiam per Sacramenta, & quoties, etiam extra Sacramenta, remittitur culpa aliqua vel etiam poena absque condigna satisfactione, ut *supra* diximus. Satisfactiones vero Sanctorum in eodem thesauro contentae non videntur dispensari posse ab Ecclesia, nisi per Indulgentias: nam Sacramenta totam suam efficaciam habent ex meritis, & satisfactione Christi, ut diximus, extra Sacramenta vero non apparet, quando, aut quomodo Ecclesia possit facere talem applicationem, nisi per Indulgentias. Dixit tamen, non posse dispensari ab Ecclesia: quia non inuenio inconueniens, si aliquis dicat, Deum ipsum aliquando exoratum precibus Beatorum, vel viatorum, quo casu diximus *supra*, *disp. 24. sess. 1. n. 10.* Deum aliquando remittere poenas, tunc, inquam, applicare satisfactiones Sanctorum, praeteritum eorum, qui intercedunt ad expiandum illud. Imò, cum animae Purgatorii possint etiam orare, & obtine-

tinere aliquam veniam pœnæ debite, videtur satis congruum; quod si ex satisfactionibus illius animæ sint aliqua superflua reposita in thesauro, Deus attenda specialiter ad illas, ut earum intuitu, & acceptatione committere debuit præsens. sicut enim posset ad hunc effectum acceptare satisfactiones alienas præteritas, cur non facilius acceptaret satisfactiones eiusdem in thesauro repositas? De his tamen nihil certum definire possumus.

SECTIO V.

An, & quomodo defunctis Indulgentia communicari possint.

57. *Indulgentia defunctis prodesse, qui negarent, Gerfon, & Gabriel apud Suarez disput. 3. sect. 1. num. 1. licet aliqui eorum, vel id retractauerint, vel contrarium docuerint. Certum iam est, prodesse defunctis: ita enim declarauit Sixtus IV. ut refert Gabriel in Addit. ad lect. 37. in Canonem qui idem retractauit priorem sententiam. Idem declarauit Leo X. in illa illa decretali contra Lutherum missa ad Caietanum. Et denique vltus Ecclesiæ, & Summorum Pontificum id probat, cum passim Indulgentias pro defunctis concedant.*

Quomodo Indulgentia defunctis prodesse possit. Difficultas est in explicando, quomodo id fieri possit tota enim Pontificis potestas illis verbis concessa: *Quodcumque solueris super terram, erit solutum & in celo.* non videtur extendi, nisi ad illos, qui sunt adhuc in terra, & subditi ipsius Pontificis, quales non sunt defuncti qui iam non sunt super terram, sed sub terra, & omnino extra iurisdictionem Pontificis: nam licet aliquando defuncti absoluantur ab excommunicatione, illa tamen absolutio non terminatur directe ab defunctum, sed ad viuos, quibus permittitur orare pro illo, & offerre suffragia publica: quare, etiamsi anima esset damnata, absolutio illa valeret, cum tamen nertum sit animam damnatam non esse subditam Pontifici.

58. *Idem omnes ferè Theologi dicunt, defunctis non prodesse Indulgentias per modum absolutionis, sed per modum suffragij: quod etiam significauit Leo X. in Bulla contra Lutherum, quæ incipit, Exurge Domine.* Et omnes antiqui Pontifices in eiusmodi Indulgentiis pro defunctis semper explicabant, se alias concedere per modum suffragij.

Quid sit concessio per modum suffragij. Quid autem sit concedere illas per modum suffragij, & quæ sit differentia à concessione per modum absolutionis, non omnes eodem modo explicant. Nam in primis aliqui dixerunt, concessionem per modum absolutionis significare infallibilitatem effectus: secus verò, quando sit per modum suffragij: quia, quando Pontifex Indulgentiam viuo concedit ipsemet accepto pretio ex thesauro, acceptat illud pro debito pœnæ, & profert sententiam absolutionis à priori debito, cum nondum inueniat sententiam à Christo prolatam: at verò mortuum quem iam inuenit iudicatum à Christo, & qui subditus eius non est, non potest iudicialiter liberare, & absolvere, sed solum offerre pretium pro illo, ut Christus illud misericorditer acceptet. Vnde effectum hunc non esse infallibilem, dixerunt Caiet. tom. 1. Opusc. tract. 17. quest. 4. & 6. Cano de locis Theolog. cap. 13. ad 9. & Corduba quest. 15. de Indulg. opin. 4.

59. *Hic tamen modus explicandi multum derogat Indulgentiarum valori: nam si ablato pretio, potest adhuc non acceptari, ferè idem possent alij fideles, in ordine an defunctos, quod ipse Pontifex:*

omnes enim possent orare Deum, ut acceptaret aliquod pretium ex thesauro, & illud pro tali anima applicaret: quibus precibus diximus supra aliquando obtineri à Deo remissionem pœnæ per viam impetrationis. Vnde illa sententia non coheret satis cum loquutionibus Pontificum, qui effectum huius Indulgentiæ pro defunctis in eodem gradu collocare videntur, quoad certitudinem, cum effectum Indulgentiæ pro viuis, ut constat ex verbis Leonis X. in prædicta decretali ad Caietanum missa, ubi dicit, quod Papa potest viuis, & defunctis tollere impedimentum peccatorum, & aperire celorum regnum concedendo Indulgentias. Apostolica auctoritate thesaurum Iesu Christi, & Sanctorum dispensando, & per modum absolutionis Indulgentiam ipsam concedendo, vel per modum suffragij illam transferendo. Vnde concludit, omnes tam viuos, quam defunctos, qui veraciter omnes Indulgentias huiusmodi consequuti fuerint, à tanta temporali pœna secundum diuinam iustitiam pro peccatis suis actualibus debita liberari, quanta concessa, & acquisita Indulgentia aequiualeat. In quibus verbis vtriusque, viuis, & defunctis, promittitur vniuersaliter, & absque hesitatione indulgentiæ effectus; dum tamen legitime, & debite concessa, & acquisita fuerit, quæ conditio non significat effectum habendum, si efficaciter acquisita fuerit, hoc est, acceptata à Deo quoad effectum; hæc enim esset ridicula definitio, perinde ac si diceret: Habebit semper suum effectum, si Deus voluerit, quod illum habeat, sed debet intelligi de acquisitione Indulgentiæ, prout distinguitur ab effectu, & illum antecedit: hoc est, quoties iuxta potestatem acceptam, Papa illam concedit, & fideles legitime acquirunt illud ius quod Indulgentia eis promitti, toties habituram suum effectum. Ratio autem est: quia, cum hic effectus, & hæc potestas Pontificis fundetur in auctoritate apostolica, & vtriusque detur Indulgentia ex auctoritate Apostolica, ut dixit Leo; necesse est quod fundetur in promissione Christi, atque adeo, quod sit infallibilis, sicut & ipsa Christi promissio infallibilis est.

Pater Suar. dicta sect. 3. num. 12. & seqq. quem sequitur Coninch disp. 12. dub. 10. dicit, concessionem per modum suffragij in hoc solum differre, quod, licet asserat etiam suum effectum infallibilem; quia tamen Pontifex non habet iurisdictionem in defunctum, non absoluit eum à pœna, sed solum soluit offerendo ex thesauro pretium æquiualens pro illis: quia, licet non habeat potestatem in defunctum, habet tamen potestatem in thesaurum Ecclesiæ, ex quo soluit pro defuncto. Vnde infert nunquam concedi Indulgentiam per modum suffragij pro viuis: quia viuis est subditus capax absolutionis, cuius defunctus non est capax.

Hic modus dicendi nunquam mihi satisfacere potuit. Primo, quia tota potestas Pontificis addistribuendum thesaurum, cum sit auctoritas apostolica, & pontificia, debet fundari, & includi in potestate, & munere Summi pastoris, quod accepit per illa verba: *Pasce oues meas* in quibus verbis non videtur inclusa vlllo modo potestas distribuendi ex thesauro ad alios; nisi ad oues sibi commissas: sibi enim data non fuit clauis thesauri, nisi ut Pastori, hoc est, in ordine ad pascendas proprias oues, nec factus est dominus, sed æconomus thesauri. Sicut, si dominus profecturus relinqueret arcam pecuniæ plenam apud æconomum, data ei clauis, ut interim prouideat domesticis, dicens: *accipe hanc clauem, & prouide domesticis meis*: non posset æconomus de illa prouidere extraneis, aut soluere